کوتاه از جامعه

داروی ارزانِ ایرانی سوغات خارجی‌ها!

علی فاطمی، نایب‌رئیس انجمن داروسازان ایران با اشاره به افزایش قاچاق معکوس و چمدانی دارو به کشورهای همسایه، گفت: راهکار به حداقل رساندن چنین پدیده‌هایی در بازار دارو، واقعی کردن قیمت آن است. وی افزود: باید توجه کرد که دولت هم بزرگ‌ترین تولیدکننده و هم بزرگ‌ترین مصرف‌کننده دارو در ایران است. بر همین اساس از دو جهت درباره قیمت دارو می‌تواند متضرر شود؛ به‌طوری که اگر قیمت دارو پایین نگه داشته شود، دولت ضرر می‌کند و صنایع ما فرصت سرمایه‌گذاری لازم برای تحقیق و توسعه را پیدا نمی‌کنند. فاطمی ادامه داد: از سوی دیگر چون دولت بزرگ‌ترین مصرف‌کننده دارو در کشور از طریق سیستم‌های بیمه‌ای یا بیمارستان‌های کشور است، اگر قیمت دارو بالا رود، توان پرداخت دولت هم محدود می‌شود؛ به‌ویژه در سال‌های اخیر که با مسائل تحریم هم مواجهیم و درآمد ارزی دولت بسیار کم شده و بودجه عمومی دولت تکافوی این هزینه‌ها را نمی‌کند./ایسنا

کمبود ۳۰ هزار مشاور در مدارس

مسعود شکوهی، مدیرکل امور تربیتی و مشاوره و مراقبت در برابر آسیب‌های اجتماعی وزارت آموزش و پرورش با بیان این‌که ۱۲ هزار مشاور و ۳۷ هزار مربی پرورشی در کشور فعالیت می‌کنند، از کمبود بیش از ۳۰ هزار مشاور در مدارس کشور خبر داد. وی افزود: از دو سال پیش طراحی نظام جامع راهنمایی و مشاوره را آغاز کرده‌ایم که هم‌اکنون پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی آموزش و پرورش استان تصویب شد و در دستور جلسه آینده شورای عالی آموزش و پرورش که با حضور رئیس‌جمهور برگزار می‌شود، قرار دارد./جام جم دیلی

تخلف برخی مسؤولان در توزیع کتب درسی

احمدرضا امینی، مدیرکل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درباره علت بدون کتاب ماندن تعدادی از دانش‌آموزان با گذشت ۲۰ روز از آغاز سال تحصیلی گفت: متاسفانه شماری از کتاب‌های درسی به بازار آزاد رفته‌اند، البته ما از همکارانمان که شبانه‌روز تلاش کردند باید قدردانی کنیم، اما تعدادی هم مرتکب تخلف شده‌اند. آمار ثبت‌نام‌ها و روند دریافت کتب درسی در سامانه مشخص است. برخی متخلفان را شناسایی کردیم و با آنها برخورد جدی صورت خواهد گرفت. امینی با بیان این‌که ثبت سفارش کتاب هنوز در حال انجام و تکمیل است، گفت: طبق اطلاعات ما هنوز ۵۰ هزار نفر در کل کشور برای دریافت کتاب ثبت‌نام نکرده‌اند. از این تعداد، برخی مردود شده بودند، برخی تغییر رشته داده‌اند، برخی از خواهر و برادر یا نزدیکان سال بالایی خود کتاب گرفته‌اند و برخی نیز اصلا ثبت‌نام نکرده‌اند./ایسنا

فوت ۴۹ زائر ایرانی در عراق

احمد محمدی‌فر، دبیرستاد مرکزی اربعین گفت: تاکنون ۴۹ زائر براثر موضوعات مختلف جان خود را از دست داده‌اند. وی با اشاره به شروع موج بازگشت زائران افزود: درخصوص بازگشت زائران و تامین حمل و نقل آنها تمهیداتی اندیشیده شده است. همچنین در خصوص اسکان زائران نیز اقداماتی انجام شده است.

محمدی‌فر عنوان کرد: ما در مناطق مرزی آب و مواد غذایی را تامین کرده و هیچ مشکلی در این زمینه وجود ندارد، اما تا وقتی مواد غذایی و آب در عمق عراق به موکب‌های ما برسد کمی زمان می‌برد؛ البته ما همه امکانات را به موکب‌هایمان در عراق منتقل کرده‌ایم./ایلنا

اجرای طرح هر خانه، یك پایگاه سلامت

سعید نمکی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از اجرای طرح هر خانه یك پایگاه سلامت با آموزش یك نفر از هر خانوار و با همکاری دانشجویان علوم پزشکی در نیمه دوم امسال خبر داد. وی افزود: برای جامعه‌محور کردن خدمت و جامعه محور کردن علوم پزشکی در نیمه دوم امسال با همت همه همکاران، طرح «هر خانه، یك پایگاه سلامت» را دنبال می‌کنیم./جام جم دیلی

۸۰۰ توان‌یاب استخدام می‌شوند

محمدرضا شهبازی، مدیرکل دفتر توانمندسازی سازمان بهزیستی کشور گفت: امسال دست‌کم ۸۰۰ مورد استخدام افراد دارای معلولیت از جمله نابینایان را خواهیم داشت. وی افزود: ۵۴۳ ردیف شغلی در آموزش و پرورش وجود دارد که افراد دارای معلولیت واجد شرایط با شرکت در آزمون می‌توانند در آنها اشتغال داشته باشند. اگر افراد دارای معلولیت در این ردیف شغل‌ها نتوانند مشغول کار شوند، ردیف استخدامی آنان باقی می‌ماند./ایرنا

انتقال آب به صورت جدی برای نخستین بار در روزهای پایانی دولت اصلاحات مطرح شد. مطالعات مرتبط با طرح انتقال آب خزر به سمنان در کارگروه «بررسی تامین آب استان سمنان» در تاریخ هشتم تیرماه ۸۴ با حضور معاون اول رئیس‌جمهور وقت یعنی محمدرضا عارف و وزیر نیرو-حبیبا... بیطرف- به تصویب رسید

۷ نکته درباره طرح جنجالی انتقال آب خزر به سمنان؛ طرحی‌که حالا با موافقت سازمان محیط‌زیست همراه شده است

طرح انتقال کویر به خزر!

بیش از ۴۰۰۰ اصله درخت اُرس، ۲۶ هزار اصله درخت جنگلی هیرکانی و چند میلیون تن خاک، قربانی انتقال آب خزر می‌شود

میثم اسماعیلی

جامعه

طنز تلخ و سیاهی است؛ فاجعه‌بارترین طرح محیط زیستی تاریخ ایران دارد در محیط زیستی‌ترین دولت ایران اتفاق می‌افتد! طرحی که اثرات ناگوارش را کارشناسان این حوزه بیشتر از فاجعه بمب اتم می‌دانند اما به نظر می‌رسد دولت گوشش بدهکار نیست. دیروز رئیس سازمان محیط زیست بی‌اعتنا به نتایج بررسی کارشناسی کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی مازندران در خصوص این طرح که حاکی از اثرات مخرب آن بر جنگل‌های هیرکانی است، اجرای این طرح را بلامانع دانست و گفت، ضوابط زیست محیطی مورد نظر این طرح براساس تفاهم صورت گرفته در صورتجلسه کمیته ارزیابی ظرف مدت یك ماه به وزارت نیرو ابلاغ خواهد شد! انجمن جنگل بانی ایران در واکنش به موافقت عیسی کلانتری با طرح شیرین‌سازی و انتقال آب خزر به سمنان، خواستار توقف فوری این طرح و ورود سازمان بازرسی کل کشور به پرونده شده است. این انجمن در بیانیه خود تخریب جنگل‌های شمال سمنان را یك خیانت بزرگ دانسته و خواستار ورود سازمان بازرسی کل کشور برای رفع صدمات جبران ناپذیر این طرح شد. حاشیه‌های موافقت دولت به اجرای این طرح به بهارستان هم کشیده شد و بسیاری از نمایندگان با پلاکاردهایی در جایگاه مجلس خواستار پاسخگویی رئیس جمهور با این موافقت شدند.

تعبیر رویای «ایران رود» — تاریخچه

انتقال آب از دریای خزر به سمنان یکی از جنجالی‌ترین طرح‌های انتقال آب در ایران است. سابقه انتقال آب از دریای خزر و دریای عمان به کویر مرکزی ایران را می‌توان در طرح قدیمی «ایران رود» جست‌وجو کرد. این طرح که سودای اتصال دریای عمان و خزر را در سرمی‌پروراند به دلیل نبود امکان اجرا، به تاریخ سپرده شد اما زمینه‌ساز شکل‌گیری طرح‌هایی برای انتقال آب از خزر، خلیج فارس و دریای عمان به کویر مرکزی ایران شد. طرح‌هایی که هر کدام مشکلات فراوانی دارند و در صورت اجرا، صدمات جبران‌ناپذیری به محیط زیست کشور وارد خواهند کرد.

انتقال آب به صورت جدی برای نخستین بار در روزهای پایانی دولت اصلاحات مطرح شد. مطالعات مرتبط با طرح انتقال آب خزر به سمنان در کارگروه «بررسی تامین آب استان سمنان» در تاریخ هشتم تیرماه ۸۴ با حضور معاون اول رئیس‌جمهور وقت یعنی محمدرضا عارف و وزیر نیرو-حبیبا... بیطرف- به تصویب رسید.

این طرح اما تا مدت‌ها معلق ماند تا این‌که در پی مصوبه هیأت دولت در سفر استانی سمنان در چهاردهم دی ۸۹ و در دولت محمود احمدی‌نژاد به وزارت نیرو و سرانجام در تاریخ سی‌ام خردادماه ۹۱ به شرکت «توسعه منابع آب و نیروی ایران» به‌عنوان مجری ابلاغ شد. در همان زمان، عده‌ای این طرح را برخلاف ادعای مسؤولان، مخرب محیط زیست دانستند و خواستار توقف آن شدند و عده‌ای هم بهره‌وری اقتصادی آن را نشانه گرفتند. برخی از نمایندگان مجلس این طرح را از لحاظ اقتصادی توجیه‌پذیر ندانستند، اما در ادامه سریالِ نادیده گرفتن مجلس توسط دولت قبلی، این طرح در یك نمایش پرسروصدا با حضور لودرها و بیل‌های مکانیکی رسما آغاز شد، اما به دلایلی هرگز به صورت واقعی به مرحله اجرا نرسید و در حد همان برافراشتن بیل لودرها باقی ماند.

درختانی که سلاخی می‌شوند

در بیانیه انجمن جنگلبانی می‌توان اطلاعات شگفت‌انگیزی از میزان تخریب محیط‌زیست با اجرای این طرح به‌دست آورد. فارغ از همه هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی که در این گزارش هم به آن اشاره شده است آن‌طور که در این بیانیه آمده قرار است بیش از ۴۰۰۰ اصله درخت قطع ممنوع ارس و بیش از ۲۶ هزار اصله درختان جنگلی هیرکانی (و بیش از ۵۰ هزار پایه با احتساب درختچه‌های جنگلی) به همراه چندین میلیون تن خاك مرغوب جنگلی در طول مسیر نابود شود که ضربه غیرقابل جبرانی به اکوسیستم حساس جنگل‌های ارس و نیز جنگل‌های هیرکانی، به عنوان میراث جهانی است.

زمان و سرمایه‌گذار هنوز مشخص نیست

امیر عبدوس، مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان سمنان نیز در گفت‌وگو با ما درباره زمان اجرای پروژه انتقال آب می‌گوید: هنوز زمان دقیق اجرای پروژه مشخص نیست و ابتدا باید سرمایه‌گذار مشخص شود.

آن‌طور که او می‌گوید تا یك ماه دیگر باید ملاحظات زیست محیطی پروژه مشخص شود، مثل این‌که تخلیه باید از چه عمقی انجام شود یا محل دپوی مصالح کجا باشد.

فاجعه‌ای بزرگ‌تر از بمب اتم — نظر محیط‌زیستی‌ها

بدیهی است که دوستداران محیط‌زیست از اولین دسته مخالفان این طرح باشند. برای فهرست موافقان و مخالفان طرح انتقال آب حساب نمایندگان مجلس و دولتی‌ها را جدا کردیم تا شائبه منفعت در میان نباشد. با همین غربالگری ساده می‌توان متوجه شد تقریبا همه کارشناسان جدی حوزه محیط‌زیست در دسته مخالفان این طرح قرار می‌گیرند.

محمد درویش، عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع می‌گوید در طرح انتقال آب خزر به سمنان میلیاردها پول خرج می‌کنیم تا کیفیت زندگی مردم را پایین بیاوریم؛ این فاجعه بزرگ‌تر از انفجار اتمی است.

هادی کیادلیری، کارشناس جنگل معتقد است «۶۳ کیلومتر از طرح شیرین سازی و انتقال آب خزر به کویر مرکزی از قلب جنگل‌های هیرکانی می‌گذرد. چه اتفاقی باید بیفتد که دستگاه متولی جنگل متوجه اوضاع وخیم منابع طبیعی بشوند و این نابودی را ببینند؟ این‌که ما می‌گوییم ۳۰ سال دیگر جنگل‌های شمال از بین می‌رود حرف نیست، واقعیت است. وظیفه سازمان جنگل‌هاست که به طرح انتقال آب خزر ورود کند و مقابل تخریب‌ها بایستد.

پروفسور علی یخکشی، بنیانگذار دانش محیط زیست در دانشگاه‌های ایران هم می‌گوید: تهیه آب از راه انتقال آب خزر به کویر، علاوه بر تخریب‌های فراوان بسیار گران نیز تمام می‌شود. اگر بخواهیم آب خزر را در ساحل شمال شیرین کنیم شوری به جامانده در خزر، تمام آبزیان این دریاچه را از بین خواهد برد و اگر در مقصد شیرین کنیم، خاك مقصد شورتر و کویری‌تر خواهد شد. علاوه بر آن، این انتقال، جنگل‌های هیرکانی را به شدت در خطر تخریب و نابودی قرار می‌دهد؛ در حالی که دریاچه خزر، میراث بین‌المللی است که حیات آن برای اکوسیستم زمین اهمیت دارد و نابودی آن بر کشورهای زیادی از جمله ایران، آثار بسیار جدی و ناگواری خواهد گذاشت.»

پرویز کردوانی، پدر علم کویرشناسی ایران هم در رابطه با این طرح می‌گوید: تامین نیاز آبی مردم ایران به‌دلیل نبود فرهنگ صرفه‌جویی و استفاده بهینه از منابع آب امکان‌پذیر نیست و به همین دلیل با شرایط فعلی حتی اگر آب دریای خزر به شهرهای مرکزی منتقل شود، باز هم پاسخگوی مصرف مردم نخواهد بود.

محمد درویش: در طرح انتقال آب خزر به سمنان میلیاردها پول خرج می‌کنیم تا کیفیت زندگی مردم را پایین بیاوریم؛ این فاجعه بزرگ‌تر از انفجار اتمی است

شمالی‌ها و جنوبی‌ها — نگاه مجلس

در همه این سال‌ها که حرف از طرح جنجالی انتقال آب خزر به سمنان بود در مجلس موافقان و مخالفان این طرح به دو دسته نمایندگان مردم سمنان و البته نمایندگان استان‌های شمالی تقسیم می‌شد. اما با جدی شدن اجرای این طرح موازنه موافقان و مخالفان در بهارستان هم تغییر پیدا کرد. دیروز حدود ۴۰ نماینده مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای خطاب به حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، مخالفت خود با طرح انتقال آب خزر به کویر مرکزی و استان سمنان را اعلام کرده‌اند.

این نمایندگان در نامه خود از حسن روحانی خواسته‌اند تا از اجرای طرح انتقال آب خزر به کویر مرکزی و استان سمنان که نتیجه آن به گفته آنان «نابودی محیط‌زیست» و «فرسایش سرمایه اقتصادی و اجتماعی است»، جلوگیری کند.

شماری از نمایندگان استان‌های شمالی گیلان، مازندران و گلستان پلاکاردهایی نیز به همراه داشتند که بر آنها شعارهایی همچون «نه ملت به انتقال آب دریای خزر»، «استیضاح وزیر نیرو فوری»، «مردم اجازه نابودی دریای خزر را نمی‌دهند»، «انتقال آب خزر، نابودی محیط‌زیست» و «بلای زاینده‌رود و ارومیه را بر دریاچه خزر تکرار نکنیم» بر آنها نوشته شده بود.

اعتراض و تجمع نمایندگان پس از انتشار نامه عیسی کلانتری، رئیس سازمان محیط‌زیست ایران، مبنی بر «بلامانع» بودن انتقال آب دریای خزر به سمنان انجام گرفته است. این نمایندگان پیش از این نیز بعد از سخنرانی روحانی در مجلس درباره قصد دولت مبنی بر انتقال آب خزر به سمنان، به‌شدت به این تصمیم اعتراض کردند.

موافقان صاحب نفوذ — نگاه دولت

در دسته مخالفان هر چقدر تعداد افراد زیاد است، اما در دسته مقابل کمتر موافقی می‌توان یافت. البته که تلخی ماجرا آنجاست که قدرت اجرایی همین اقلیت موافق با این طرح بیشتر از همه مخالفان طرح است. عیسی کلانتری رئیس سازمان محیط زیست ایران و البته رئیس‌جمهور را مهم‌ترین موافقان این طرح باید دانست.

عیسی کلانتری یکی از اصلی‌ترین موافقان طرح انتقال آب خزر به استان سمنان است. او در این‌باره گفته است: «در همه جای دنیا در حاشیه دریاها ده‌ها میلیارد مترمکعب آب شیرین می‌شود و همه دنیا می‌توانند استفاده کنند، الا ما چراکه چهار تشکل زیست‌محیطی به آن معترض هستند. می‌خواهند به ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار نفر از جمعیت این مناطق (استان‌های یزد و سمنان) آبی داده نشود و این جمعیت به تهران مهاجرت کنند.» او اعلام کرده «چگونه است که نوبت ما که می‌شود، فقط سالیانه یك میلیارد مترمکعب آب شیرین می‌کنیم تا نیازمان را تامین کنیم همه سر و صدا می‌کنند. رسانه‌های ما نباید ضد وطن باشند.»

رئیس‌جمهور اما درباره این طرح دوپهلو حرف زده است. در جمع مردم سمنان به شکلی و در جمع مردم خطه شمال به نوعی دیگر. او در آبان سال گذشته در جمع مردم سمنان اعلام کرد «در حال حاضر زیربنای مساله انتقال آب به استان سمنان بررسی و حل و فصل شده و هیچ مانعی برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد.» اما دو ماه بعد یعنی در دی ماه سال ۹۷ در جمع مردم گلستان به نوعی دلجویی کرد و گفت: «آب دریای خزر اول برای مردم سواحل این دریا است، بعد از آن اگر نیاز شد برای حل مشکل کم‌آبی دیگر استان‌ها مورد استفاده قرار خواهد گرفت.»

صرفه‌جویی — روش‌های جایگزین

انتقال آب دریای خزر هیچ توجیه اقتصادی ندارد، باعث تخریب جنگل‌های هیرکانی می‌شود، اکوسیستم دریای خزر را از بین می‌برد و باعث شورتر شدن دریا می‌شود و ده‌ها دلیل دیگر همه به بهانه این‌که سمنان تشنه است و آب می‌خواهد. جالب این‌که اگر هدف طرح این است چرا به راه‌های جایگزین و کم هزینه‌تری فکر نشده است. جالب این‌که بدانیم در ایران فقط در بخش کشاورزی حداقل ۱۵ میلیارد متر مکعب آب طی یك سال قابل صرفه‌جویی است. از این رو نباید به روش‌های گران‌قیمت تهیه آب شیرین روی آورد و به جای آن‌که سرمایه‌ای را برای نمك‌زدا کردن آب به کار بگیریم، اقدامات بهینه‌سازی در بخش کشاورزی انجام دهیم، چرا که ممکن است اقدامات بهینه‌سازی در زمینه کشاورزی آب بیشتری نسبت به شیرین کردن آب دریای خزر فراهم کند.

۶۰۰۰ میلیارد تومان — هزینه‌های طرح

فارغ از همه تبعات محیط‌زیستی این طرح و حتی تبعات بالای اجتماعی و اقتصادی‌اش، این طرح از نظر اقتصادی هم مقرون به صرفه نیست. آن‌قدر که پرفسور یخکشی معتقد است هزینه یك لیتر آب شیرین شده ماحصل از این طرح بیشتر از تولید یك لیتر کوکاکولا خواهد بود. اما هزینه انتقال آب خزر به سمنان چقدر است؟ محمد رهبری مجری سابق طرح مطالعات نمك‌زدایی و انتقال آب از دریای خزر در رابطه با هزینه سرمایه‌گذاری و اجرای این طرح می‌گوید: هزینه سرمایه‌گذاری و اجرای این طرح با توجه به محاسبات صورت گرفته در سال ۹۶ و قبل از تحولات اخیر اقتصادی در کشور حدود ۵۱۰۰ میلیارد تومان برآورد شده است. البته نحوه تامین مالی این طرح از محل بودجه عمومی شامل مبلغی بالغ بر ۳۸۰۰ تومان به ازای هر متر مکعب محاسبه شده است و هزینه اجرای آن از محل صندوق توسعه ملی ۴۲۰۰ تومان همچنین تامین مالی از طرف بورس و با توجه به پیش‌بینی بهره سالانه ۲۰ درصدی برابر ۵۷۰۰ تومان به ازای هر متر مکعب برای سال ۹۵ در نظر گرفته شده است.

پیش از این هم ایرج حیدریان، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان سمنان در رابطه با هزینه انتقال آب خزر به سمنان اعلام کرده بود طرح انتقال آب از دریای خزر به سمنان در فهرست بهای مالی سال ۱۳۹۵، حدود ۶۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد.

جنگل لوله — شیوه انتقال آب

آن‌طور که از جزئیات این طرح بر می‌آید، قرار است این طرح به صورت دو خط لوله به طول ۱۶۰ کیلومتر از سواحل دریای خزر در مجاورت نیروگاه نکا آغاز و پس از عبور از شالیزارها و مناطق جنگلی در استان مازندران در مسیر خط لوله نکا- ری، امتداد و از منطقه دوآب وارد منطقه خطیرکوه در استان سمنان شود و خطوط لوله درنهایت با عبور از تونل چشمه روزبه در حوالی شهر شهمیرزاد به دو شاخه تبدیل خواهد شد که یك خط لوله به سمت دامغان و شاهرود به طول ۱۷۲ کیلومتر و دیگری به سمت سمنان به طول ۱۳۲ کیلومتر کشیده خواهد شد. لوله‌گذاری و ساخت ایستگاه‌های متعدد پمپاژ، ایجاد جاده دسترسی و عبور ماشین‌آلات سنگین از کهن‌ترین و حیاتی‌ترین رویشگاه سبز ایران یعنی جنگل‌های هیرکانی برای انتقال آب خزر به سمنان، سبب تکه تکه شدن و آسیب جبران‌ناپذیر به این پهنه جنگلی به‌شدت حساس می‌شود.

عزیز عابسی محقق، پژوهشگر و استاد دانشگاه در رابطه با همین لوله‌گذاری و تاثیراتش بر محیط‌زیست به ایسنا می‌گوید: انتقال آب شور به مقصد، به‌دلیل آن‌که از لحاظ فنی، نمك‌زدایی صددرصد آن به روش‌های معمول اساسا امکان پذیر نبوده و هزینه پمپاژ آب به ارتفاع ۲۳۰۰ متری بالاخص برای آب شور با چگالی بالا سرسام‌آور بوده، بسیار دور از منطق اقتصادی و مهندسی است؛ علاوه بر این، مشکلات خوردگی خطوط لوله و نشت‌های محتمل در مسیر خط انتقال، ریسك‌های اقتصادی آن را در کنار نگرانی‌های زیست‌محیطی به‌شدت افزایش می‌دهد.